

Kleine afstand tot buurbedrijven geen reden om niet over te gaan tot PRRS-eradicatie

Elk bedrijf PRRS-vrij

Ieder varkensbedrijf kan PRRS-vrij worden, zelfs als de afstand tot een buurbedrijf beperkt is. Vrij worden van PRRS vraagt om rigoureuze stappen en kan binnen korte tijd een feit zijn, aldus dierenartsen Piet van Lith en Toine Cruijssen. De praktijkervaring leert dat dat gezondheidsdoel haalbaar is voor iedereen.

In het oosten van Duitsland is Piet van Lith al meer dan 20 jaar actief als varkensdierenarts bij dierenartspraktijk Blumberg, onderdeel van de Lintjeshof groep. In het werkgebied zijn 400.000 zeugen aanwezig. Van de zeugenbedrijven heeft zo'n 80 procent de SPF-status. Oftewel: ze zijn voor een groot deel vrij van PRRS, Mycoplasma en APP en daar komt momenteel deels de status 'onverdacht van Salmonella' bij. In 2011 kreeg een aantal SPF-bedrijven uit de klantenkring van Van Lith te maken met PRRS-verschijnselen. De uitval in de kraamstal steeg naar 20 tot 40 procent en er waren problemen met verwerpers en zwakke en doodgeboren biggen. De grote bedrijven

(1.000 tot 5.000 zeugen) kenmerken zich door een perfecte interne en externe biosecurity. Daar kon het niet aan liggen.

Via sperma

Omdat er binnen korte tijd meerdere bedrijven op honderden kilometers van elkaar besmet raakten, kwam sperma als meest waarschijnlijke besmettingsbron naar voren. Het bleek inderdaad dat er op het KI-station een doorbraak van PRRS was. Het ging om een Amerikaanse stam, oorspronkelijk in Europa afkomstig van een MLV-vaccin (levend verzwakt). De getroffen zeugenhouders wilden het PRRS-virus van deze stam uiteraard weer

snel van het bedrijf af hebben. Van Lith: "Dan moet je dus niet gaan vaccineren met deze Amerikaanse stam." Om de SPF-status voor PRRS weer zo snel mogelijk te herstellen, werd samen met dierenarts Toine Cruijssen van MSD Animal Health een plan van aanpak ontwikkeld. Daarbij werd gekozen voor de inzet van Porcilis PRRS. Dit vaccin is gebaseerd op een Europese PRRS-stam, maar levert een goede kruisbescherming tegen de Amerikaanse stam. Cruijssen: "Door in vier weken tijd twee keer te vaccineren, leggen we de verspreiding van de Amerikaanse stam zoveel mogelijk stil. Daarbij gebruikten we de IDAL, omdat je met deze naaldloze methode

Goede biosecurity

Een goede biosecurity is noodzakelijk voor het verkrijgen van een hoge gezondheidsstatus. Daarbij moet je volgens Piet van Lith op de eerste plaats streven naar een hele goede externe biosecurity. Dat betekent een strikte scheiding tussen buiten (zwart) en binnen (wit) het bedrijf. Een hekwerk rond het bedrijf om wilde zwijnen en ongenode bezoekers buiten te houden is het beste. In- en uitdouchen en altijd volledig bedrijfskleding dragen moet. Eigen aanfok is de beste keuze: geen transportrisico. Aanvoer van SPF-fokgelten met een goede quarantaine en adaptatie kan ook. Aanvoer van voer kan het beste van buiten het hekwerk. In het oosten van Duitsland voeren veel bedrijven hun biggen, vleesvarkens en de mest zelf af. Slachtzeugen en kadavers brengen ze zelf tot aan de openbare weg. Binnen het bedrijf is het uiteraard nodig om de diergroepen - dragende en guste zeugen, kraamzeugen, gespeende biggen, vleesvarkens en opfokzeugen - goed gescheiden te houden. Dat betekent eigen kleding, laarzen en materialen per diergroep en tussen de diergroepen altijd handen wassen en ontsmetten. Hanteer strikte looplijnen.

Toine Cruijssen en Piet van Lith

voorkomt dat je tijdens het vaccineren de aanwezige Amerikaanse stam, of andere ziektekiemen, verspreidt. Na de twee vaccinaties zijn we gestopt met vaccineren." Om zeker te zijn dat het PRRS-virus doodloopt, was de belangrijke volgende stap alle vatbare dieren van de bedrijven te verwijderen. Alle gespeende biggen werden verplaatst naar een andere locatie en daarnaast werd de eigen aanfok van zeugen stilgelegd door alle opfokzeugen die nog niet waren gedekt af te voeren. Vier maanden lang werden de biggen op maximaal 21 dagen gespeend en direct verplaatst. Cruijssen: "Door de biggen op uiterlijk drie weken te spenen is het risico kleiner dat de biggen al in het kraamhok besmet raken met PRRS, want tot die tijd hebben ze een goede maternale bescherming via de biest."

Gedurende deze standstill periode werd de PRRS-situatie voortdurend gemonitord door dood of zwak geboren biggen iedere twee tot drie weken met de PCR-test te onderzoeken op PRRS. Daaruit bleek dat de besmetting gestaag afnam. Na vier maanden werden de eerste nieuwe SPF-opfokzeugen aangekocht, als verklikkerdieren. Uit onderzoek bleek dat de opfokzeugen vrij bleven van PRRS. Van Lith: "Dat betekent dat er geen uitscheiding van de Amerikaanse PRRS-stam meer was." Het duurde nog zo'n 2,5 jaar voordat de bedrijven hun SPF-status voor PRRS weer terug hadden. Van Lith: "PRRS kan zich schuilhouden in de lymfeknopen van de

VOOR DE BIGGENAFZET ZOU HET GOED ZIJN DAT MEER BEDRIJVEN DE SPF-STATUS VOOR PRRS, MYCOPLASMA EN APP KREGEN'

longen. En van daaruit zou er weer een herinfectie kunnen plaatsvinden. Dus helemaal zeker ben je pas als alle zeugen die op het moment van de uitbraak aanwezig waren, weg zijn van het bedrijf."

Kan ook in Nederland

In Nederland kan eenzelfde aanpak van PRRS zeker werken, ook al liggen de bedrijven hier vaak kort bij elkaar. Van Lith: "De afstand tot de buurman is het punt niet. In de praktijk komt het PRRS-virus niet zo gemakkelijk aanwaaien, zoals wel wordt gezegd. Bij een van de Duitse SPF-bedrijven die weer PRRS-vrij zijn geworden, ligt op 120 meter afstand van de gespeende biggen een vleesvarkensstal. De PRRS-onverdacht gespeende biggen zijn nooit besmet geraakt, ook al waren de vleesvarkens wel besmet en werkte het personeel op beide bedrijven." Wel moet je volgens Van Lith uiteraard zorgen voor een goede interne en externe biosecurity. "Mij valt op dat de externe biosecurity in Nederland niet goed voor elkaar is. In- en uitdouchen is nog altijd maar op

50 tot 60 procent van de bedrijven standaard. Dat moet toch echt anders, zeker ook in de huidige tijd met de dreiging van Afrikaanse varkenspest. En een PRRS-uitbraak geeft veel schade. Je hebt het toch over 100 tot 200 euro per zeug per jaar verlies." Nederlandse varkenshouders vragen als het om de aanpak van PRRS gaat vaak als eerste: "Wat kost dat?" Van Lith: "Zie het als investering, net als de bedrijven in het oosten van Duitsland, die overigens voor 70 procent in Nederlandse handen zijn. Je kunt het in ongeveer twee tot vier jaar weer terugverdienen. De bedrijven willen uiteraard hun SPF-status behouden, omdat dat per big minimaal 5 tot 10 euro extra oplevert. En daar komen de besparing op kosten van vaccineren, het lage antibioticagebruik en de betere resultaten nog bovenop." Cruijssen: "Voor de biggenafzet zou het goed zijn dat meer Nederlandse bedrijven de SPF-status voor PRRS, Mycoplasma en APP kregen. Er wordt te snel gezegd dat dit niet zinvol is, omdat je snel weer PRRS zult krijgen. Onterecht, want ten eerste is dat risico niet zo groot en ten tweede hebben we aangetoond dat je PRRS weer kwijt kunt raken. Maar, ten derde, je bent nog steeds vrij van APP en Mycoplasma, waardoor je veel minder last zult hebben van luchtwegproblemen bij de biggen en vleesvarkens, ook al krijg je weer PRRS."

www.msd-animal-health.nl
www.lintjeshof.com